

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА

Педагогічний факультет

Кафедра соціальної педагогіки та соціальної роботи

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНА ДІЯЛЬНІСТЬ
РЕЛІГІЙНИХ ОРГАНІЗАЦІЙ

Рівень освіти перший (бакалаврський)

Освітня програма Соціальна педагогіка

Спеціальність 231 Соціальна робота

Галузь знань 23 Соціальна робота

Затверджено на засіданні кафедри

Протокол № 1 від 27 серпня 2021 р.

м. Івано-Франківськ – 2021 р.

ЗМІСТ

1. Загальна інформація
2. Опис дисципліни
3. Структура курсу
4. Система оцінювання курсу
5. Оцінювання курсу
6. Ресурсне забезпечення
7. Контактна інформація
8. Політика навчальної дисципліни

1. Загальна інформація

Назва дисципліни	Соціально-педагогічна діяльність релігійних організацій
Освітня програма	Соціальна педагогіка
Спеціальність	231 Соціальна робота
Галузь знань	23 Соціальна робота
Освітній рівень	бакалавр
Статус дисципліни	вибіркова
Курс/семестр	2/4
Розподіл за видами занять та годинами навчання (якщо передбачені інші види, додати)	Лекції – 12 год. Практичні заняття – 18 год. Самостійна робота – 60 год.
Мова викладання	українська
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua

2. Опис дисципліни

Мета та цілі курсу

Мета курсу – ознайомити здобувачів освіти із соціально корисною роботою церков і деномінацій, розкрити сутність, зміст, форми й методи їхньої соціально-педагогічної діяльності; підготувати майбутніх соціальних педагогів до співпраці з релігійними організаціями як важливими системоутворюючими інституціями громадянського суспільства.

Завдання курсу: дисципліна спрямована на формування: загальних компетентностей (вміти аналізувати соціально-педагогічну діяльність релігійних організацій; знати витoki соціально-педагогічної діяльності; спеціальних фахових предметних компетентностей (виявляти й оцінювати ситуацію; за необхідності розпочати, посилити, відновити, захистити чи довести до логічного завершення стосунки між людьми; оцінювати проблему, поставлену мету і способи її досягнення; вміти розробити план дій, спрямованих на відновлення або розвиток життєвих ресурсів і благополуччя людини; володіти організаторськими здібностями, високою загальною культурою, педагогічним хистом, бути комунікабельним, товариським, співчутливим, готовим до самопожертви; розглядати культурологічні проблеми сучасності з позиції духовних норм).

Компетентності

Інтегральна компетентність

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у соціальній сфері або у процесі навчання, що передбачає застосування певних теорій та методів соціальної роботи і характеризується комплексністю та

невизначеністю умов.

Загальні компетентності

ЗК 1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського демократичного суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК 3. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК 4. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК 5. Здатність планувати та управляти часом.

ЗК 6. Знання та розуміння предметної області та розуміння професії, базових понять соціально-педагогічної діяльності.

ЗК 9. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК 10. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК 11. Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми у професійній діяльності.

ЗК 12. Здатність приймати обґрунтовані рішення.

ЗК 14. Визначеність і наполегливість щодо поставлених завдань і взятих обов'язків.

Спеціальні компетентності

СК 2. Здатність прогнозувати перебіг різних соціальних процесів.

СК 7. Здатність до співпраці у міжнародному середовищі та розпізнавання міжкультурних проблем у професійній практиці.

СК 21. Здатність застосовувати технології соціально-педагогічної роботи з різними категоріями суб'єктів соціальної роботи, організувати і координувати волонтерську діяльність.

Програмні результати навчання

РН 1. Здійснювати пошук, аналіз і синтез інформації з різних джерел для розв'язування професійних завдань і встановлювати причинно-наслідкові зв'язки між соціальними подіями та явищами.

РН 3. Ідентифікувати, формулювати і розв'язувати завдання у сфері соціальної роботи, інтегрувати теоретичні знання та практичний досвід.

РН 5. Теоретично аргументувати шляхи подолання проблем та складних життєвих обставин, обирати ефективні методи їх вирішення, передбачати наслідки.

РН 23. Конструювати процес та результат соціально-педагогічної діяльності в межах поставлених завдань, використовувати кількісні та якісні показники, коригувати план роботи відповідно до результатів оцінки.

РН 24. Здатність до раціонального вибору і реалізації психологічних методик і технологій соціально-педагогічної роботи з дітьми та молоддю в закладах освіти, позанавчальних закладах та закладах соціального спрямування.

3. Структура курсу

№ з/п	Тема	Результати навчання	Кількість годин	Завдання
Змістовий модуль 1. Загальні та теоретичні питання соціально-педагогічної діяльності релігійних організацій				
1.	Соціально значуща діяльність релігійних організацій України в сучасних суспільно-політичних умовах.	Усвідомлювати вагомість місії соціального служіння; вміти аналізувати функціональний простір релігійних організацій, який не обмежується рамками віроповчальної активності та культової практики.	2	Опрацювання лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття
2.	Місія соціального служіння: історична ретроспектива.	Участь Церкви та деномінацій в облаштуванні внутрішнього устрою суспільств, у культуру яких вони інтегровані.	2	Опрацювання лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття
3.	Акумуляція багатовікового досвіду соціальної роботи у створених Церквою власних соціальних вченнях.	Священні тексти різних релігій про необхідність займатися корисною для соціуму діяльністю.	2	Опрацювання лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття
Змістовий модуль 2. Соціально-педагогічна діяльність релігійних організацій				
4.	Активізація соціально-реабілітаційної роботи діючих в Україні конфесій після відновлення Українською	Вміти довести багатовекторність спрямування соціальної роботи Церкви.	2	Опрацювання лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття

	державою незалежності.			
5.	Причетність релігійних організацій до вирішення проблем соціально незахищених верств населення.	Аналізувати роботу, спрямовану на облаштування пунктів безкоштовного харчування та обігріву для нужденних, організація літнього відпочинку для дітей з бідних сімей, дітей-сиріт та дітей-інвалідів, надання гуманітарної допомоги будинкам-інтернатам, створення при храмах і монастирях шкіл-сиротинців тощо.	2	Опрацювання лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття
6.	Причетність Церкви до соціально-психологічної реабілітації нарко- та алкоголезалежних осіб, хворих на СНІД.	Вивчити й проаналізувати роль у цьому процесі релігійних організацій.	2	Опрацювання лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття, виконання індивідуальних завдань
7.	Духовна опіка громадян, котрі перебувають у виправних закладах.	Вивчити й проаналізувати роль у цьому процесі релігійних організацій.	2	Опрацювання лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття, виконання індивідуальних завдань
8.	Програми та проекти, напрацьовані церквами і деномінаціями.	Знання про: Адвентистська медична асоціація України, створена Українською	2	Опрацювання лекційного матеріалу, підготовка до практичного

		Уніонною конференцією церкви адвентистів сьомого дня. За сприяння Української лютеранської церкви понад 20 років діє «Медична клініка на колесах». Українська греко-католицька церква долучилася до фундації недержавного пенсійного фонду, який провадить свою роботу з 2008 року.		заняття, виконання індивідуальних завдань
9.	Розгортання волонтерського руху релігійними організаціями.	Отримати знання про створення невеликих груп віруючих, які надають адресну соціальну, медичну та патронажну допомогу інвалідам, хворим, громадянам похилого віку, дітям-сиротам, опікуються засудженими в місцях позбавлення волі.	2	Опрацювання лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття, виконання індивідуальних завдань
10.	Зусилля конфесій на ниві боротьби з ВІЛ/СНІДом.	Аналіз «Концепції участі Церков та релігійних організацій України (ВРЦіРО) у протидії епідемії ВІЛ/СНІДу» та «Стратегії участі Церков та релігійних організацій України (ВРЦіРО) у протидії епідемії ВІЛ/снїду».	2	Опрацювання лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття, виконання індивідуальних завдань
11.	Власні концептуальні доробки соціального спрямування	Українська православна церква Київського патріархату має у своєму арсеналі	2	Опрацювання лекційного матеріалу, підготовка до практичного

	українських Церков.	декларацію «Церква і світ на початку третього тисячоліття», адвентисти апелюють до «Основ соціального вчення Церкви християн Адвентистів Сьомого Дня в Україні».		заняття, виконання індивідуальних завдань
12.	Вплив Революції Гідності та подальшої російської агресії на зміст та структуру соціально-реабілітаційної роботи релігійних організацій.	Знати про духовну і моральну підтримку Церкви учасникам протестних акцій. Захист монастирями мітингувальників від переслідувань з боку силовиків. Участь церковних лідерів у переговорному процесі: між опозиційними політиками та владою, проводом Майдану і громадським загалом, комунікування з Президентом України, представниками закордонних місій,	2	Опрацювання лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття, виконання індивідуальних завдань
13.	Релігійні організації – генератор національних реформ у постмайданний період.	Долучення релігійних діячів до процесу конституційної реформи; підтримки медичної реформи, необхідності реформування системи пенсійного забезпечення тощо.	2	Опрацювання лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття, виконання індивідуальних завдань
14.	Участь релігійних організацій у подоланні наслідків	Забезпечення духовної опіки військовослужбовців на фронті, соціально-	2	Опрацювання лекційного матеріалу, підготовка до

	російської агресії та тимчасової окупації українських територій на Донеччині та Луганщині. Робота з сім'ями УБД.	психологічної реабілітації учасників АТО, сімей УБД та ветеранів, облаштування тимчасово переміщених осіб із зони бойових дій, спростування завідомо неправдивої інформації, масово тиражованої ворогом стосовно України.		практичного заняття, виконання індивідуальних завдань
15.	Діяльність благодійної організації «Благодійний фонд «Карітас УГКЦ».	Знати основні напрями діяльності благодійної організації «Благодійний фонд «Карітас УГКЦ»: допомога літнім і хворим людям; робота з дітьми та молоддю; допомога особам з інвалідністю; протидія торгівлі людьми; адаптація та інтеграція сімей ВПО, військовослужбовців та ін. Брати участь у благодійних акціях.	2	Опрацювання лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття, виконання індивідуальних завдань

4. Система оцінювання курсу

Накопичування балів під час вивчення дисципліни	
Види навчальної роботи	Максимальна кількість балів
Лекція	0
Практичне заняття	35
Контрольна робота	50
Самостійна робота	10
Індивідуальне завдання	5
Максимальна кількість балів	100

5. Оцінювання курсу

Загальна система оцінювання курсу	<p>Вид контролю – залік.</p> <p>Максимальна оцінка – 100 балів, з них: 35 балів за поточне оцінювання; 50 балів – за контрольну роботу; 10 балів – за самостійну роботу; 5 балів – за індивідуальне завдання.</p> <p>По завершенні теоретичного навчання середнє арифметичне усіх отриманих у 5-бальній шкалі оцінок на практичних заняттях множиться на ваговий коефіцієнт 7, відповідно – максимальний бал за усі отриманні заняття у підсумку може скласти 35 балів.</p>
Вимоги до письмової роботи	Повне та послідовне розкриття питань і завдань роботи.
Практичні заняття	Максимальна оцінка – 50 балів (35+10+5).
Умови допуску до підсумкового контролю	Виконання 50 % завдань.

6. Ресурсне забезпечення

Матеріально-технічне забезпечення	Мультимедіа, лабораторії, комп'ютери та інше
<p>Література:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Бех І. Духовний пошук: сучасні наукові межі. <i>Педагогіка і психологія</i>. 2016. № 1. С. 5–14. 2. Біблія або Книги Святого Письма Старого й Нового Заповіту. Українське Біблійне Товариство, 1993. 959 с. + 296 с. 3. Великий А. Релігія й церква – основні рушії української історії / Релігія в житті українського народу. Мюнхен – Рим – Париж : Спільне видання НТШ, УБНТ, УВАН, УВУ, 1966. С. 3–38. 4. Закон України “Про свободу совісті та релігійні організації”. URL: http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=987-12 5. Карітас Івано-Франківськ. URL: https://caritas.if.ua/uk/ 6. Колодний А. М. Релігійний плюралізм і проблеми благодійництва // Актуальні питання соціально значущої діяльності Церкви і релігійних організацій в Україні. Київ, 2004. С. 10–15. 7. Лубський В. І. Релігієзнавство: підручник. Київ : Вілбор, 1997. 480 с. 	

8. Лубський В., Козленко В., Лубська М., Севрюков Г. Історія релігії: навчальний посібник. Київ : Тандем, 2002. 640 с.
9. Мартишин Д. С. Роль і місце християнських цінностей в системі суспільно-політичного розвитку сучасної держави. *Державне управління: удосконалення та розвиток*. 2016. № 10. URL: <http://www.dy.nayka.com.ua/?op=1&z=1429>
10. Мартишин Д. С. Соціальне служіння церкви в контексті державотворення. *Державне управління: удосконалення та розвиток [Електронне видання]*. 2018. URL: http://www.dy.nayka.com.ua/pdf/12_2018/25.pdf
11. Палінчак М. М., Лешанич М. М. Мережа релігійних організацій в Україні: стан та перспективи розвитку. *Актуальні проблеми політики*. 2015. Вип. 55. С. 205–214.
12. Попович В. М. Соціальне служіння (соціальна робота) як складник соціального вчення православної церкви: актуальні напрями взаємодії церкви і держави. *Актуальні проблеми філософії та соціології: науково-практичний журнал* / голов. ред. Д. В. Яковлев; відпов. секретар І. В. Шамша; Міністерство освіти і науки України; Національний університет «Одеська юридична академія». Одеса, 2017. Вип. 19. С. 74–76.
13. Попович В. М. Соціальне служіння (соціальна робота) як складова системи богословської освіти: актуальні напрями. *Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова. Серія 7: Релігієзнавство. Культурологія. Філософія*. 2017. Вип. 38. С. 43–50.
14. Релігієзнавство: навчальний посібник / [за ред. Мозгового Л. І., Бучми О. В.]. Київ : Центр учбової літератури, 2008. 264 с.
15. Релігійна мережа в Україні: стан і тенденції розвитку. *Релігія і влада в Україні: проблеми взаємодії*. Інформаційно-аналітичні матеріали до Круглого столу на тему: «Державно-конфесійні відносини в Україні, їх особливості і тенденції розвитку», 8 лютого 2011 року. Київ : Центр Разумкова, 2011. С. 3-30.
16. Статистика релігійних організацій України. Сайт «Релігійно-інформаційна служба України». URL: <http://risu.org.ua/ua/index/resources/statistics/>
17. Суспільне буття релігії і Церкви. *Релігійна панорама*. 2007. № 8–9. С. 3.
18. Яремчук С. С. Особливості сучасної конфесійної структури України. *ВІСНИК НТУУ «КПІ»*. Політологія. Соціологія. Право. Випуск 3/4 (27/28). 2015. С. 90–96.
19. Яремчук С. С. Стан і динаміка релігійної мережі незалежної України. *Грані*. 2016. № 9. С. 52–59.

7. Контактна інформація

Кафедра	кафедра соціальної педагогіки та соціальної роботи м. Івано-Франківськ, вул. Бандери, 1 каб. 802 тел. (0342) 57-00-05 kspsr@pnu.edu.ua
Викладач (і) Гостьові лектори	Сабат Наталія Іванівна Викладачі ЗВО України, запрошені за попереднім погодженням
Контактна інформація викладача	+380986702613 nadiya.sabat@pnu.edu.ua

8. Політика навчальної дисципліни

Академічна доброчесність	Викладання курсу та взаємодія із студентом ґрунтуються на політиці академічної доброчесності. Очікується, що студенти будуть дотримуватися принципів академічної доброчесності, усвідомлюючи наслідки її порушення, що визначається Положенням про запобігання та виявлення плагіату у ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» https://pnu.edu.ua/положення-про-запобігання-плагіату/ Відвідування занять є важливою складовою навчання. Очікується, що всі студенти відвідують лекції і практичні заняття курсу.
Пропуски занять (відпрацювання)	Пропуски семінарських (практичних) занять відпрацьовуються відповідно до Положення про порядок організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти ДВНЗ «Прикарпатського національного університету ім. Василя Стефаника» (введено в дію наказом ректора №799 від 26.11.2019 р.; із внесеними змінами наказом № 212 від 06.04.2021 р.) https://nmv.pnu.edu.ua/wpcontent/uploads/sites/118/2021/04/isinuvannia_nove2.pdf
Виконання завдань пізніше встановленого терміну	Порядок та організація контролю знань студентів, зокрема, умови пропуску занять (відпрацювання) допуску до підсумкового контролю визначаються 5 Положенням про порядок організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти ДВНЗ «Прикарпатського національного університету ім. Василя Стефаника» (введено в дію наказом ректора №799 від 26.11.2019 р.; із внесеними змінами наказом № 212 від 06.04.2021 р.)

	https://nmv.pnu.edu.ua/wpcontent/uploads/sites/118/2021/04/isinuvannia_nove2.pdf
Додаткові бали	Студент може отримати додаткові бали згідно «Положення про порядок організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти ДВНЗ «Прикарпатського національного університету ім. Василя Стефаника» (введено в дію наказом ректора №799 від 26.11.2019 р.; із внесеними змінами наказом № 212 від 06.04.2021 р.) https://nmv.pnu.edu.ua/wpcontent/uploads/sites/118/2021/04/isinuvannia_nove2.pdf
Неформальна освіта	Неформальна освіта зараховується згідно Положення про порядок зарахування результатів неформальної освіти у ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» (введено в дію наказом ректора №819 від 29.11.2019 р., із внесеними змінами наказом № 80 від 12.02.2021 р.) https://nmv.pnu.edu.ua/wpcontent/uploads/sites/118/2021/02/neformalna_osvita.pdf <i>Рекомендовані платформи:</i> українська освітня платформа Prometheus ; безкоштовна освітня платформа Khan Academy ; українська студія онлайн-освіти EdEra ; онлайн-платформа Coursera .

Викладач

Сабат Н. І.